

на нѣкоя норма на несвѣршенното въ това отношение положително международно право и необусловятъ възникването на деликтъ. Затова, постановленията на мирнитѣ договори отъ 1919 г. за „репарациитѣ“ въ своитѣ части, които не сж свързани съ нарушение на правитѣ норми, не отговарятъ на понятието за деликтъ. Тѣ по съдържанието и ширината на постановката си сж нововъведения въ международния животъ и сж разрешени не толкова споредъ правнитѣ норми, колкото споредъ интереситѣ на победителитѣ. Следва обаче, да се отбелѣжи, че въ нѣкои отдѣлни случаи сжществува зависимостъ на „репарациитѣ“ отъ станалитѣ истински правонарушения. Тукъ напр. трѣбва да се отнесатъ нарушенията на правнитѣ норми относително задълженията въ време на войната. Но именно, тъй като тукъ става дума за международенъ деликтъ за него сж длѣжни да отговарятъ не само победенитѣ, но и победителитѣ, за които въ известни случаи може да се предполага, че и тѣ сж нарушили изискванията на правото“.

Ето защо, понеже мирнитѣ договори на победителитѣ не могатъ да отменятъ действующето международно право, а сж само едно партикулярно съглашение между победители и победени, постановленията за репарациитѣ, необусловени отъ нарушение на правни норми се явяватъ не като средство за запазване и подѣржане на общитѣ правни задължения на членоветѣ на съвременния международенъ сюзъ, а като едно средство за удовлетворяване на отдѣлни интереси, и като така съвременнитѣ „репарации“ се преобрѣщатъ въ „контрибуции“ въ най-широката имъ смисълъ. Контрибуцията гради своето право върху факта на победата. Сегашнитѣ репарации сжщо, Следователно, сж само едно политическо средство на по-силния къмъ по-слабия, безъ каквото и да е съотношение и задължителностъ къмъ правната норма.

IV. Задължението за „репарации“ за България произтича отъ текста на ал. I-ва отъ чл. 121: „България признава, че като се е присъединила къмъ нападателната война, която Германия и Австро-Унгария бѣха почнали противъ С. и Сдр. Сили е причинила на последнитѣ загуби и жертви отъ всѣкакъвъ видъ, които е длѣжна да поправи напълно“.

Както е видно отъ токущо цитирания текстъ отговорността на България не е прѣма — непосредствена, а косвена, за това, че се е присъединила. Подобенъ родъ отговорностъ обаче, едва ли би могла да намѣри своето юридическо обосноваване. Даже ако приемехме, че самия фактъ на нападателната война е едно нарушение на сжществуещо правно основание, отговорността едва ли би могла да бжде солидарна. Този, който нарушава едно право самъ отговаря. Само въ обикновенитѣ частноправни отношения може да има такава.

Ако България е извършила нѣкои нарушения нима не ще бждатъ достатѣчни постановленията на действующитѣ норми на междунар. право до 1919 год. Чл. 3 на Хагската Конвенция установява отговорността на воюващитѣ страни за всички действия, извършени отъ лица, влизащи въ състава на тѣхнитѣ въоружени сили за нарушаване законитѣ и обичайтѣ на сухопѣлната война. При това, както текста на 3-ия членъ, сжщо и протоколитѣ на Втората Конференция на Мира (заседанието на подкомисията отъ 31 Юли 1907 год.) не оставятъ съмнение, че означената отговорностъ именно има предъ видъ да обезпечи възнаграждение за потърпевшитѣ частни лица. А парижката Конференция отъ 1919 год. бѣ съставила дълъгъ списѣкъ на нарушенитѣ отъ Германия текстове отъ Хагск. Конвенция отъ 1907 год. На последнитѣ тя градеше своитѣ претенции за репарации. Но, чл. 3 на Хагската Конвенция търси отговорностъ еднакво за побѣдени и побѣдителитѣ! Ето защо, не можемъ да не се присъединимъ къмъ мнението на г. проф. Богаевски, че „отстраняването на правното основание при опредѣляне причината и въобще материална отговорностъ за нарушаване законитѣ и обичайтѣ на войната е свързано за побѣдителитѣ съ практически послѣдствия. То дава възможностъ на съгласенскитѣ държави да избѣгнатъ означенитѣ отговорности въ тѣзи случаи, когато всѣка отъ тѣхъ на свой редъ би трѣбвало да бжде привлечена къмъ нея на основ. чл. 3 отъ Хагс. Конвенция отъ 1907 год.“.

Понеже, България се обвинява въ присъединяване къмъ нападателната война започната отъ Германия и Австро-Унгария, полезно е едно малко повършане къмъ историческитѣ факти. Случайността за България, сюзътъ съ Германия бѣ обикновено явление за други и то не само балкански държави, но и за нѣкои отъ западно-европейскитѣ.